

Ervaringen van eerdere bankencrisis

Sinds begin vorig jaar zijn verscheidene publicaties van de hand van Carmen Reinhart en Kenneth Rogoff verschenen over de wereldwijde geschiedenis van financiële crises – bankencrisis, schuldencrisis, en valutacrisis – gebaseerd op een gegevensverzameling die 66 landen en een periode van 8 eeuwen omvat. Enige kwantitatieve kenmerken van crises staan hieronder vermeld. De auteurs merken op dat crises zich in golven voordoen. Wanbetaling door overheden (het niet nakomen van verplichtingen aan buitenlandse crediteuren) vertoont eveneens een cyclisch patroon, waarin jaren van relatieve stabiliteit zich afwisselen met perioden van aanhoudende onrust. De jaren 2003-2007 vormen een (korte) periode van grote kalmte na de schuldencrisis in diverse opkomende economieën gedurende de jaren tachtig en negentig. In de huidige geavanceerde economieën komt wanbetaling door overheden echter nauwelijks of niet voor, in veel gevallen al sinds het begin de negentiende eeuw niet meer, hoewel veel landen uit deze groep een oudere geschiedenis van veelvuldige wanbetaling hebben. Voor bankencrisis geldt zoets volgens Reinhart en Rogoff niet: er is geen duidelijk verschil tussen de frequentie van bankencrisis in afzonderlijke geavanceerde economieën en afzonderlijke opkomende economieën. Daarnaast merken zij op dat de dynamiek van financiële crises in opkomende economieën in hoge mate overeenkomt met die in geavanceerde economieën. Dit geldt zowel voor de duur en de diepte van zulke crises als voor patronen van productie, werkloosheid, aandelenkoersen, overheidsschuld en onroerend-goedprijzen.^a

Kengetallen van ernstige financiële crises: gemiddelden van 15 gevallen^a

	Totale verandering van top tot dal ^b	Tijd verstreken tussen top en dal ^c
	%	jaar
Inkomen per hoofd	- 9	1,9
Werkloosheidspercentage	7	4,8
Reële huizenprijs	- 36	6,0
Reële aandelenkoers	- 56	3,4
Reële overheidsschuld ^d	86	3,0

^a Bron: Reinhart en Rogoff, januari 2009. De gevallen zijn (sommige kengetallen hebben betrekking op een enigszins afwijkende selectie): Argentinië 2001, Colombia 1998, Filippijnen 1997, Finland 1991, Hongkong 1997, Indonesië 1997, Japan 1992, Maleisië 1997, Noorwegen 1899, Noorwegen 1987, Spanje 1977, Thailand 1997, Verenigde Staten 1929, Zuid-Korea 1997, Zweden 1991.

^b In geval van werkloosheidspercentage en overheidsschuld: verandering van dal tot top; in geval van werkloosheidspercentage verandering in %-punten.

^c In geval van werkloosheidspercentage en overheidsschuld: tijd verstreken tussen dal en top.

^d Toename gedurende 3 jaar na uitbreken van crisis.

Het IMF heeft een analyse gemaakt van financiële crises die zich na 1980 hebben voorgedaan in 17 geavanceerde economieën.^b De onderzoekers identificeren 113 financiële crises van uiteenlopende aard. In 29 gevallen werd een crisis gevolgd door een groeivertraging (gemiddelde duur: 1,9 jaar) en in 29 andere gevallen door een recessie (1,7 jaar). Het IMF heeft cumulatieve productieverliezen berekend ten opzichte van een trendmatige ontwikkeling. Voor de groep met een groeivertraging is het gemiddelde cumulatief productieverlies 8% BBP; voor de groep met een recessie is het cijfer 14%. Als sprake is van een bankencrisis, is de schade groter. Een groeivertraging die volgt op een bankencrisis, kost gemiddeld 9% BBP; een recessie die volgt op een bankencrisis, kost gemiddeld 20%, beide ten opzichte van de trendmatige ontwikkeling.

^a C.M. Reinhart en K.S. Rogoff, This time is different: a panoramic view of eight centuries of financial crises, NBER working paper 13882, maart 2008; 'The aftermath of financial crises', C. M. Reinhart en K.S. Rogoff, NBER working paper 14656, januari 2009.

^b IMF, Financial stress and economic downturns, Hoofdstuk 4 van World Economic Outlook, oktober 2008.